

Emmeloord, 21 april 2020.

Onderwerp

Rekenkameronderzoek Passend Organiseren

Advies raadscommissie

[...]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. Kennis nemen van het rapport met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.
2. De conclusies van het rapport onderschrijven en de gedane aanbevelingen overnemen.

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is inzicht krijgen in: "Wat is de rol van de raad geweest bij de (door)ontwikkeling en uitvoering van 'passend organiseren' in Noordoostpolder?".

Inleiding

De rekenkamercommissie van de gemeente Noordoostpolder heeft onderzoek laten doen naar Passend Organiseren - een andere manier van werken door de gemeente - en de rol van de gemeenteraad daarbij. Hoewel de rekenkamercommissie zijn onderzoeksagenda zelf bepaalt, hebben wij ons hierbij laten leiden door herhaalde verzoeken uit de raad om een verdiepend onderzoek te doen naar de rol van de gemeenteraad bij passend organiseren en de gevolgen hiervan voor haar functioneren.

De door de rekenkamercommissie geformuleerde vragen richten zich op de rolinvulling door de raad en het samenspel van de raad met het college bij passend organiseren.

Argumenten

2.1 Op basis van documenten en gesprekken zijn de volgende drie conclusies in het onderzoek getrokken:

1. *Passend organiseren heeft ervoor gezorgd dat de gemeente beter en sneller reageert op wensen en vragen uit de samenleving.*

Door de introductie van passend organiseren is in de werkwijze van de ambtelijke organisatie meer aandacht voor het betrekken van bewoners en bedrijven bij besluitvorming. Resultaten van de waarstaatjegemeente-monitor uit 2018 laten zien dat dit door de inwoners ook zo wordt ervaren.

2. *Passend organiseren is onvoldoende expliciet gemaakt. Hierdoor zijn verschillende interpretaties en verwachtingen ontstaan.*

Passend organiseren is gebaseerd op de aanpak van het bureau Sezen, waarbij de context van de burger en ondernemer leidend is en er naar bevind van zaken wordt gehandeld. Belangrijke onderdelen van de nieuwe werkwijze waren trainingen en 'betekenisgeving' aan de context. Omdat niet iedereen in de gemeentelijke organisatie dezelfde invulling hieraan heeft gegeven is het niet voor iedereen even duidelijk wat er precies onder moet worden verstaan. Dit heeft verwarring veroorzaakt over rollen, posities en procedures.

3. *De gemeenteraad van Noordoostpolder is onvoldoende betrokken bij de invoering en (door)ontwikkeling van passend organiseren.*

Zij is daartoe niet actief uitgenodigd door het college en heeft daartoe zelf ook onvoldoende het initiatief genomen. Passend organiseren als nieuwe werkwijze heeft niet geleid tot het bijstellen van de kaderstellende, controlerende en/of volksvertegenwoordigende rol, terwijl het hier wel gevolgen voor heeft. Hiervoor is te weinig aandacht geweest. Dit heeft veroorzaakt dat passend organiseren tot het

exclusieve domein van de ambtelijke organisatie is gaan behoren, waardoor het steeds meer is vervreemd van de gemeenteraad.

2.2 Op basis van de bevindingen en conclusies doet de rekenkamercommissie de volgende vier aanbevelingen, twee aan het college en twee aan de gemeenteraad:

1. Laat het college de nieuwe werkwijze géén passend organiseren meer noemen

De term zorgt voor begripsverwarring, het gedachtengoed is een soort dogma geworden, de methode maakt de gemeente langdurig afhankelijk van opleidingsinstituut Sezen en bovenal: het staat een goed debat over een versterkt politiek-bestuurlijk-ambtelijk samenspel in de weg.

2. Laat het college doorgaan met ingezette koers naar vraag- en opgavegericht werken, maar maak de ambities hierin concreet en meetbaar en maak hierover afspraken met de raad hoe die hierin wordt meegenomen en pas de actieve informatievoorziening aan de raad hierop aan

De invoering van nieuwe werkwijzen heeft ervoor gezorgd dat de gemeente bij de dienstverlening en beleidsontwikkeling de wensen en vragen uit de samenleving meer centraal is gaan stellen. Door de ambities hiervan concreet te maken, kan een eind komen aan de bestaande onduidelijkheid over de reikwijdte en de betekenis over de nieuwe werkwijze. Dat is van groot belang voor de nieuwe opgaven van de transformatie van de zorg, de omgevingswet en de energietransitie. De gemeenteraad dient hierin een steviger kaderstellende en controlerende rol te krijgen.

3. Voorafgaand aan belangrijke beleidsprocessen dient de gemeenteraad zijn rol, kaders en werkwijzen vast te leggen. In deze beleidsprocessen moet gericht 'ge oefend' worden om de kaders en werkwijzen te kunnen toetsen en eventueel te kunnen bijstellen. Op die manier wordt geïnvesteerd in beter samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

De strategische agenda kan behulpzaam zijn bij het kiezen van de opgaven en dossiers. Per opgave kunnen ieders kernrollen - in het bijzonder die van de gemeenteraad - expliciet en consequent worden ingevuld en versterkt:

- de gemeenteraad stelt op basis van verzamelde beelden vóóraf de politieke kaders (inhoud, proces, budget) waarbinnen een opgave moet worden opgepakt met een startnotitie;
- de gemeenteraad kan ter versterking van zijn volksvertegenwoordigende rol experimenteren met nieuwe dialoog- en werkvormen met inwoners en maatschappelijke partners;
- het college maakt de bestuurlijk vertaling van deze kaders en koppelt dit terug aan de gemeenteraad;
- het college geeft de ambtelijke organisatie de bestuurlijke opdracht om de betreffende opgave op te pakken en legt verantwoording af aan de gemeenteraad over de voortgang en de resultaten;
- de ambtelijke organisatie voert de opdracht uit en legt over de voortgang verantwoording af aan het college, waar nodig geeft zij adviezen over bijstelling.

4. Maak werk van de versterking van de rol van de gemeenteraad

De waarnemend burgemeester heeft een onderzoek ingesteld naar de politiek-bestuurlijk-ambtelijke verhoudingen in de gemeente Noordoostpolder en zal voorstellen bespreken om die te verbeteren. Dit biedt een uitgelezen kans om als raad na te denken hoe zijn eigen rol hierin kan worden versterkt. De rekenkamercommissie beveelt aan om een aantal dialoogsessies te houden tussen raadsleden, collegeleden en directieleden waar onduidelijkheden, misverstanden en ergernissen besproken worden. Daarnaast beveelt de rekenkamercommissie de gemeenteraad aan om te investeren in de kwaliteit van het debat en zijn werkwijze te verbeteren en te vernieuwen.

Kanttekeningen

2.1 Rekenkamerrapporten zijn er om de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en het beleid en bestuur van de gemeente Noordoostpolder te helpen verbeteren. Dat vraagt van alle betrokkenen een kritische, onderzoekende en lerende houding. Voorgesteld wordt de gedane aanbevelingen zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven en nader zijn gespecificeerd, over te nemen.

Planning/uitvoering

In de commissievergadering BFE van 11 mei 2020 krijgt u gelegenheid de opstellers van het rapport vragen te stellen. Tijdens de raadsvergadering van 25 mei 2020 dient u zich uit te spreken over de

conclusies en aanbevelingen. Voorgesteld wordt de conclusies te onderschrijven en de gedane aanbevelingen, zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven, over te nemen.

Bijlage

Het rekenkamerrapport De gemeenteraad weer aan zet, Passend organiseren

Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Portefeuillehouder : Joh. C. Westmaas
Steller : Esther Fogl (secretaris rekenkamercommissie); 06 30 92 69 65;
rekenkamercommissie@noordoostpolder.nl

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van de Rekenkamercommissie van 21 april 2020, no. 20.0000801;

gelet op artikelen 81, 182 tot en met 185 Gemeentewet;

B E S L U I T:

1. Kennis te nemen van het rapport met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen;
2. De conclusies van het rapport te onderschrijven en de gedane aanbevelingen over te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 25 mei 2020.

De griffier, de voorzitter,